

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	แม่ชี: โลกของผู้หญิงที่ถูกกลืน
ชื่อผู้เขียน	นางสาวลัดดาวัลย์ ต๊ะมาฟู
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาสังคม)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร.อภิญา เพ็ญฟูสกุล

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “แม่ชี: โลกของผู้หญิงที่ถูกกลืน” มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายการนิยามตนเองและตำแหน่งแห่งที่ของแม่ชีจากประสบการณ์ทางศาสนา และการใช้ชีวิตภายใต้ปริณทลพุทธศาสนาเถรวาทในไทย อันจะนำไปสู่การเชื่อมโยงประสบการณ์ชีวิตในมิติทางศาสนาของผู้หญิงเข้ากับปฏิบัติการที่แสดงออกในชีวิตประจำวัน ซึ่งชี้ให้เห็นถึงพลังของวาทกรรมพุทธศาสนา หลักคิด ปรัชญา ความเชื่อ ที่อยู่เบื้องหลังการกีดกันผู้หญิงออกจากปริณทลทางศาสนา และเสนอมุมมองของแม่ชีในการประเมินคุณค่าความเป็นนักบวชของตนเองจากการกระทำที่แสดงออกมา รวมถึงปฏิสัมพันธ์ที่นักบวชหญิงมีต่อกลุ่มทางศาสนาที่มีพระเป็นศูนย์กลาง ตลอดจนกลุ่มทางสังคมต่างๆ

ภายใต้ความคลุมเครือของสถานะความเป็นนักบวชระหว่างความเป็นอุบาสิกาและนักบวชหญิง แม่ชีมีการนิยามตำแหน่งแห่งที่ของตนเองอย่างไรในบริบทพุทธศาสนา และแม่ชีเผชิญหน้ากับความคลุมเครือทางสถานภาพเช่นไร นอกจากประเด็นข้างต้น งานศึกษานี้ต้องการชี้ให้เห็นถึงทางสองแพร่งของความเป็นนักบวช ที่ด้านหนึ่ง คือ การเป็นผู้ปฏิบัติธรรมไม่ข้องแวะกับเรื่องทางโลก ในขณะที่อีกด้านหนึ่ง การพัฒนาสถานภาพนักบวชหญิงจากปัญหาปัจจุบัน ทำให้นักบวชหญิงต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างขบวนการขับเคลื่อนทางสังคมในประเด็นดังกล่าว

ผลการศึกษาพบว่า การนิยามหรือให้คุณค่าความเป็นนักบวชในหมู่แม่ชีมีความหมายหลาย ซึ่งการนิยามดังกล่าวเกี่ยวเนื่องกับมุมมองที่แม่ชีมีต่อตนเอง และสถานการณ์ที่แม่ชีเกี่ยวข้อง สถานภาพความเป็นนักบวชของแม่นั้นเกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางศาสนาในสังคมไทย และสัมพันธ์กับการปฏิบัติและการบรรลุเป้าหมายในพุทธศาสนาของนักบวชหญิง แม้ว่า ‘การบรรลุธรรม’ ในพุทธศาสนาจะต้องเกิดขึ้นในมิติประสบการณ์ส่วนบุคคลและจำเป็นต้องปฏิบัติด้วยตนเอง ทั้งนี้ต้องมีโครงสร้างทางสังคมและพุทธศาสนาที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ซึ่งผู้ศึกษาหมายถึงการมีชุมชนสงฆ์และชุมชนชาวบ้านที่เกื้อกูลต่อความก้าวหน้าในการปฏิบัติของนักบวชด้วย

Thesis Title	<i>Mae Chiis: The Vanishing Stories</i>
Author	Ms. Laddawan Tamafu
Degree	Master of Arts (Social Development)
Thesis Advisor	Lecturer Dr. Apinya Fuengfusakul

ABSTRACT

This anthropological study addresses the problem of identities and location of *Mae Chiis* in Theravada Buddhism in the process of interaction and interconnectedness between religion and gender aspects. *Mae Chiis*' live stories, their spiritual experiences and their practices in daily life reflect how powerful Theravada discourse and philosophy obliquely exclude women from religious sphere. The study also points to *Mae Chiis*' own self-assessment as female ordained, and emphasizes the interactions between *Mae Chiis* and other religious and social groups within the circle of the temple centered around the monks.

The study wants to indicate how *Mae Chiis* identify and locate themselves as well as their various spatial strategies within the uneasiness and ambiguity of their liminal status between lay and ordained person. Moreover, the study also points to the dilemma of the female ordained, namely the inward and individual tendency towards spiritual practice and outward tendency towards building up social networks to fight against social injustice towards female ascetics.

The study finds out varieties of self definition among *Mae Chiis* due to different views *Mae Chiis* have towards themselves and also their different interpretations and reactions towards events in daily life. The status and identity of *Mae Chiis*, therefore, intertwine closely with religious structure and institutions in Thai society as well as with *Mae Chiis*' own individual practice to pursue the ideal spiritual goal. Even though 'salvation' in Theravada Buddhism must be achieved on the basis of individual inner experience, to reach such goal, however, has to depend upon the appropriate social and religious structure which will foster and support individual practice, namely the understanding and encouraging Sangha and lay communities.